

Adres Postbus 226, Bonaire CN
Bank MCB Bonaire # 406.104.07
Email Secretariaat@unkobon.org
Website www.unkobon.org
Facebook www.facebook.com/unkobon

Aan de leden van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties

Via e-mail cie.kr@tweedekamer.nl

Betreft: vaststellen sociaal minimum BES-eilanden (Caribisch Nederland)

Bonaire, 19 april 2021

Geachte leden van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,

Allereerst een woord van dank aan al de leden van de commissie: dank dat u zich wilt inzetten voor de ingezetenen van de Caribische 'gemeenten' van Nederland. Het doet ons genoegen dat uw commissie voortvarend van start is gegaan en binnenkort met de direct betrokken bewindslieden in gesprek gaat over de armoedebestrijding en het sociaal minimum in Caribisch Nederland.

Ten behoeve van deze gesprekken heeft Unkobon (de consumentenorganisatie op het eiland) in bijlage 1 feitelijke informatie opgenomen over de effecten van de maatregelen waarmee sinds 2018 armoede op Bonaire wordt bestreden. Op basis van deze informatie concludeert Unkobon dat slechts voor twee kleine groepen mensen ook daadwerkelijk materiele vooruitgang is geboekt, maar dat voor 90% van de mensen aan de onderkant van de Bonairiaanse samenleving in de afgelopen jaren geen noemenswaardige vooruitgang is geboekt.

Wat is er dan aan de hand? In 2018 is eigenlijk de werkelijkheid behoorlijk verdraaid. In plaats van het feitelijk vaststellen van een sociaal minimum gebaseerd op de werkelijke minimale kosten van levensonderhoud (die in opdracht van het kabinet zijn onderzocht en berekend), kiest het kabinet voor Bonaire en de andere BES-gemeenten al drie jaar lang voor fictieve ijkpunten, waarin grote toekomstige kostenverlagingen bij voorbaat zijn verdisconteerd. Die ijkpunten liggen ver onder de bestaanskosten en (dus) ver onder het benodigde sociaal minimum. En de geraamde kostenverlagingen zijn nog lang niet bereikt. Was het niet beter en humaner geweest om een correct sociaal minimum in te voeren en - als blijkt dat de bestaanskosten echt omlaag zijn gegaan - dat zo nodig aan te passen? Mensen in Caribisch Nederland een zelfde recht op een menswaardig bestaan te geven als in Europees Nederland middels een rechtvaardig vastgesteld sociaal minimum?

Het terugdringen van de kosten voor het levensonderhoud is in de afgelopen drie jaren helaas beperkt gebleven tot de - tijdelijke - subsidies op de vaste gebruikstarieven voor elektriciteit en drinkwater. De maandelijkse inkomstekorten voor huishoudens met een minimumloon op Bonaire waren in 2017 - afhankelijk van de gezinssamenstelling - forse bedragen tussen \$ 483 en \$1.957! Rekening houdende met bovengenoemde tijdelijke

subsidies, met de gerealiseerde (2 x 5% extra) verhogingen van het minimumloon en de verhogingen van de kinderbijslag waren deze maandelijkse inkomenstekorten in 2021 verlaagd tot bedragen nog altijd tussen \$457 en \$1.922. (zie bijlage 1). Het ijkpuntenbeleid van het kabinet voor de eilanden, dat gerechtvaardigd wordt door kostenverlagingen die er niet of nog niet zijn, berust in wezen op wensdenken en kan ook gerust worden gekwalificeerd als uitstelbeleid.

Met het vermelden van nominale bedragen die het gevolg zijn van maatregelen, zonder deze te relateren aan de werkelijke kosten van levensonderhoud, schetsen bewindslieden steeds een te rooskleurig beeld van de effecten van genomen maatregelen. Wij hebben de indruk dat bewindslieden in het nabije verleden met dit frame een vertekend beeld hebben gecreëerd waarmee de commissie Koninkrijksrelaties het uitstelbeleid niet volledig als zodanig heeft herkend. Na tien jaren praten over de armoede in Caribisch Nederland wordt het tijd dat de kamer het kabinet ertoe dwingt een sociaal minimum vast te stellen op basis van de reële huidige kosten van levensonderhoud.

Er is geen enkele rechtvaardiging te vinden voor het nog langer in stand houden van het verschil in behandeling van mensen in Caribisch Nederland en in Europees Nederland, ook niet in het voornoemde ondeugdelijke ijkpuntenbeleid.

Volledigheidshalve geven wij u een uitleg waarom consumentenbond Unkobon zich vanaf de oprichting in 2012 bezig houdt met armoedeprobleem.

Voor consumenten op Bonaire is onvoldoende koopkracht het grootste probleem en daarom een belangrijk aandachtgebied voor Unkobon.

Bonaire is een klein eiland met veel laag opgeleide bewoners. Met behulp van CBS gegevens kan worden berekend dat ongeveer de helft van de huishoudens moet rondkomen van een inkomen op, of lager dan het berekende sociaal minimum. In het maatschappelijk krachtenveld blijkt dat vakbonden veelal onvoldoende deskundigheid in huis hebben om tegenwicht te bieden aan de werkgeversorganisaties. Het Openbaar Lichaam Bonaire kampt met een vergelijkbaar gebrek aan deskundige medewerkers in de contacten met de departementen in Den Haag. Het "Akkoord van Kralendijk" dat afgelopen vrijdag door de Centraal Dialoog is aangeboden aan minister Koolmees (zie de krantenberichten in bijlage 2) is een voorbeeld van het gebrek aan tegenwicht. Het akkoord bevat o.a.: "Het structureel wenselijke niveau (van het WML) bedraagt 1.350 dollar, dat met tussenstappen van 100 dollar per 1 januari 2025 bereikt moet zijn." Het recht om, net als in de rest van Nederland, na 2025 het minimumloon te baseren op de minimale kosten van levensonderhoud voor gehuwden (in 2020 op Bonaire een bedrag van \$1.952) wordt structureel ingeleverd voor een stapsgewijze verhoging van het WML tot een nominaal bedrag ter hoogte van de minimale kosten van levensonderhoud van een eenpersoonshuishouden in 2018. In Europees Nederland zou er geen vakbond mee akkoord gaan. De Centraal Dialoog van Bonaire geeft minister Koolmees echter een aanleiding om het WML laag, en daarmee de armoede met uitstelbeleid voorlopig in stand te houden. Unkobon beschikt over een team van deskundige professionals die hun diensten op vrijwillige basis aan de vereniging en aan derden aanbieden. Helaas is daar in dit geval geen gebruik van gemaakt.

Unkobon hoopt dat de commissie Koninkrijksrelaties, gebruik makend van de feitelijke informatie in de bijlagen, een einde maakt aan het uitstelbeleid en de regering oproept om

dit jaar nog een sociaal minimum vast te stellen op basis van de actuele kosten van levensonderhoud.

Wij stellen een reactie van de commissie op deze brief zeer op prijs.

Met vriendelijke groet,

Consumentenbond Unkobon

Marianne Grutters
Secretaris

Bijlage 1: Drie jaar ijkpuntenbeleid Caribisch Nederland, resultaten Bonaire

Bijlage 2: Berichten Antilliaans Dagblad van 19-4-2021

Cc Bestuurscollege Bonaire
Eilandsraad Bonaire
Nationale Ombudsman
College voor de Mensenrechten
Centraal Dialoog Bonaire